Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (šestého senátu)

22. května 2014*

„Kasační opravný prostředek — Hospodářská soutěž — Kartelové dohody — Trh s plastovými průmyslovými pytli — Přičitatelnost protiprávního jednání, kterého se dopustila dceřiná společnost, mateřské společnosti — Povinnost uvést odůvodnění“

Ve věci C-36/12 P,

jejímž předmětem je kasační opravný prostředek na základě článku 56 statutu Soudního dvora Evropské unie, podaný dne 24. ledna 2012,

Armando Álvarez SA, se sídlem v Madridu (Španělsko) zastoupená M. Troncoso Ferrerem, E. Garayar Gutiérrezem a C. Ruixo Claramuntem, abogados,

účastnice řízení podávající kasační opravný prostředek (navrhovatelka),

přičemž další účastnicí řízení je

Evropská komise, zastoupená F. Castilla Contreras a F. Castillem de la Torre, jako zmocněnci, s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

žalovaná v prvním stupni,

SOUDNÍ DVŮR (šestý senát),

ve složení A. Borg Barthet, předseda senátu, E. Levits, a M. Berger (zpravodajka), soudci,

generální advokátka: E. Sharpston,

vedoucí soudní kanceláře: L. Carrasco Marco, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 15. ledna 2014,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generální advokátky, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

* Jednací jazyk: španělština.

Rozsudek

1 Svým kasačním opravným prostředkem se společnost Armando Álvarez SA domáhá zrušení rozsudku Tribunálu Evropské unie Álvarez v. Komise (T-78/06, EU:T:2011:673, dále jen „napadený rozsudek“), kterým Tribunál zamítl její žalobu znějící na částečné zrušení rozhodnutí Komise C(2005) 4634 final ze dne 30. listopadu 2005, v řízení podle článku [81 ES] (Věc COMP/F/38.354 – Průmyslové pytle) (dále jen „sporné rozhodnutí“), jakož i zrušení nebo podpůrně snížení pokuty, která jí byla tímto rozhodnutím uložena.

Skutečnosti předcházející sporu a sporné rozhodnutí

2 Navrhovatelka je akciovou společností založenou podle španělského práva, která vykonává různé průmyslové činnosti v odvětví výroby kovových sudů, průmyslového stolařství a prodeje dřeva. Vlastní vícero dceřiných společností, mezi které patřila Plásticos Españoles SA (ASPLA) (dále jen „ASPLA“), ve které v roce 2002 vlastnila 98,6 % kapitálu.

3 V listopadu roku 2001 uvědomila společnost British Polythene Industries plc Komisi Evropských společenství o existenci kartelové dohody v odvětví průmyslových pytlů (dále jen „kartelová dohoda“).

4 Poté, co Komise provedla v červnu 2002 šetření, zahájila dne 29. dubna 2004 správní řízení a přijala oznámení námitek vůči několika společnostem, mezi nimi zejména ASPLA a navrhovatelce.

5 Dne 30. listopadu 2005 přijala Komise sporné rozhodnutí, jehož čl. 1 odst. 1 písm. j) stanoví, že společnost ASPLA a navrhovatelka porušily článek 81 ES tím, že se účastnily ode dne 8. března 1991 do dne 26. června 2002 souboru dohod a jednání ve vzájemné shodě v odvětví plastových průmyslových pytlů v Belgii, Německu, Španělsku, Francii, Lucembursku a Nizozemsku, které spočívaly ve stanovení cen a zavedení společných modelů výpočtu cen, rozdělení trhů a přidělování prodejních kvót, rozdělení zákazníků, obchodů a zakázek, předkládaní nabídek ve vzájemné shodě v reakci na některé výzvy k účasti v nabídkovém řízení a výměně individualizovaných informací.

6 Z tohoto důvodu uložila Komise společnosti ASPLA a navrhovatelce v čl. 2 prvním pododstavci písm. h) sporného rozhodnutí pokutu ve výši 42 milionů eur, za jejíž zaplacení byly tyto dvě společnosti prohlášeny společně a nerozdílně odpovědnými.

Napadený rozsudek

7 Návrhem došlým kanceláři Tribunálu dne 24. února 2006 podala navrhovatelka proti spornému rozhodnutí žalobu. V této žalobě v zásadě navrhovala, aby se zrušilo toto rozhodnutí v rozsahu, v němž se jí týká nebo podpůrně snížila pokuta, která jí byla Komisí uložena.

8 Na podporu své žaloby navrhovatelka uplatňovala jediný žalobní důvod, vycházející z nesprávného posouzení skutkového stavu a porušení presumpce neviny, jakož i zásady dodržování práva na obhajobu.

9 Tribunál žalobu zamítl v plném rozsahu.

Návrhová žádání účastnic řízení a řízení před Soudním dvorem

10 Navrhovatelka navrhuje, aby Soudní dvůr:

— zrušil napadený rozsudek, jakož i sporné rozhodnutí a

— uložil Komisi náhradu nákladů řízení.

11 Komise navrhuje, aby Soudní dvůr:

— kasační opravný prostředek zamítl a

— uložil navrhovatelce náhradu nákladů řízení.

12 Rozhodnutím předsedy šestého senátu Soudního dvora ze dne 15. května 2013 se řízení týkající se tohoto kasačního opravného přerušilo až do ukončení řízení ve věcech, ve kterých byly vydány rozsudky Gascogne Sack Deutschland v. Komise (C-40/12 P, EU:C:2013:768), Kendrion v. Komise (C-50/12 P, EU:C:2013:771) a Groupe Gascogne v. Komise (C-58/12 P, EU:C:2013:770). V řízení se pokračovalo po vyhlášení těchto rozsudků dne 26. listopadu 2013.

Ke kasačnímu opravnému prostředku

K hlavnímu důvodu kasačního opravného prostředku

Argumentace účastnic řízení

13 Navrhovatelka uvádí, že v napadeném rozsudku jí Tribunál přičetl odpovědnost za zjištěné protiprávní jednání, přičemž se opíral o dva důvody, které nebyly uvedeny ve sporném rozhodnutí. Zaprvé v bodech 38 a 39 tohoto rozsudku měl za to, že důkazy předložené Komisí prokazují přímou účast navrhovatelky na kartelové dohodě, což z bodů odůvodnění sporného rozhodnutí nevyplývá. Zadruhé v bodě 35 téhož rozsudku Tribunál odkázal na domněnku, podle které navrhovatelka, jako mateřská společnost vlastnící 100 % kapitálu své dceřiné společnosti, a sice ASPLA, vykonávala rozhodující vliv na chování společnosti ASPLA, i když Komise ve sporném rozhodnutí z této domněnky nevycházela.

14 Tribunál se tím, že nesprávně použil tyto dva důvody, dopustil nesprávného právního posouzení a porušil právo navrhovatelky na obhajobu, která se nemohla bránit proti tvrzením, jež se ve sporném rozhodnutí nenacházela.

15 Komise tvrdí, že tento důvod kasačního opravného prostředku je neopodstatněný. Ve sporném rozhodnutí se odpovědnost navrhovatelky jasně zakládala na domněnce, podle které vykonávala jakožto mateřská společnost rozhodující vliv na chování své dceřiné společnosti. V tomto rozhodnutí se uvádí nepřímé důkazy o skutečném výkonu takového vlivu ze strany navrhovatelky jen pro doplnění.

Závěry Soudního dvora

16 V tomto ohledu je třeba uvést, že v projednávané věci Komise výslovně odkázala v bodě 580 odůvodnění sporného rozhodnutí na domněnku skutečného výkonu rozhodujícího vlivu mateřské společnosti na dceřinou společnost, kterou stoprocentně vlastní, a poté v bodě 584 odůvodnění tohoto rozhodnutí uvedla, že tento přístup bude podrobně rozebrán případ od případu pro každý dotčený podnik (viz rozsudek Kendrion v. Komise, EU:C:2013:771, bod 28).

17 V bodech odůvodnění sporného rozhodnutí věnovaných společnosti ASPLA a navrhovatelce Komise nejprve v bodě 669 odůvodnění tohoto rozhodnutí připomněla, že navrhovatelka vlastnila 98,6 % kapitálu společnosti ASPLA. Zadruhé v bodě 671 odůvodnění téhož rozhodnutí uvedla, že se jeví, že navrhovatelka byla velmi úzce zapojena do provozního řízení společnosti ASPLA. Na podporu tohoto tvrzení Komise v bodech 672 až 676 odůvodnění uvedeného rozhodnutí uvedla skutečnosti, které byly

projednány v průběhu písemné části řízení a týkaly se přítomnosti vrcholných vedoucích pracovníků navrhovatelky na přinejmenším 22 schůzkách podniků, které se účastnily kartelové dohody, jakož i přinejmenším zjevného předávání zápisů z dalších schůzí zástupci společnosti ASPLA vedoucím pracovníkům navrhovatelky.

18 Za těchto podmínek se Tribunál nedopustil nesprávného právního posouzení, když měl v bodě 35 napadeného rozsudku za to, že na základě judikatury týkající se podmínek, za kterých platí domněnka, že mateřská společnost vykonává rozhodující vliv na svou dceřinou společnost, Komise mohla oprávněně předpokládat, že navrhovatelka vzhledem ke svému 98,6% podílu, který vlastnila na kapitálu společnosti ASPLA, vykonávala rozhodující vliv na chování této společnosti.

19 Dále navrhovatelka nemůže účinně tvrdit, že nemohla vykonat své právo na obhajobu proti použití uvedené domněnky Komisí. Ze žaloby u Tribunálu, zejména z jejího bodu 19, totiž vyplývá, že navrhovatelka připustila existenci této domněnky, i když zpochybnila její legalitu s ohledem na presumpci neviny. Její argumenty k tomuto bodu byly rovněž přezkoumány v bodech 22 až 29 napadeného rozsudku a zamítnuté v jeho bodě 30.

20 Tribunál rovněž v bodech 36 a 37 napadeného rozsudku správně přezkoumal argumenty uvedené navrhovatelkou k vyvrácení domněnky skutečné kontroly vyplývající z kapitálových vazeb mezi navrhovatelkou a její dceřinou společností, ze které vycházela Komise. V rámci tohoto přezkumu Tribunál uvedl důvody, pro které nemůže být žádný z těchto argumentů podle něj přijat.

21 Body 38 a 39 napadeného rozsudku spadají do téže fáze úvahy Tribunálu, a jejich dosah tedy musí být posouzen s ohledem na logický sled této úvahy.

22 V bodě 38 napadeného rozsudku měl Tribunál za to, že přítomnost vrcholných vedoucích pracovníků navrhovatelky na řadě schůzek podniků účastnících se kartelové dohody, jakož i skutečnost, že navrhovatelka byla informována o ostatních schůzkách prostřednictvím zápisů vypracovaných zástupci společnosti ASPLA, postačuje k prokázání toho, že přímo zasahovala do diskusí vedených v rámci kartelové dohody. V bodě 39 téhož rozsudku se Tribunál domníval, že skutečnost, že podle navrhovatelky nebyli její zástupci zmocnění k účasti na kartelové dohodě, je irelevantní.

23 V rozporu s tím, co uvádí navrhovatelka, nemohou být tato posouzení vykládána tak, že k její tíži připisují novou odpovědnost za přímou účast na kartelové dohodě. Tribunál se totiž v této fázi své úvahy omezil na posouzení relevance a hodnověrnosti argumentů vznesených navrhovatelkou k vyvrácení uvedené domněnky, jakož i dodatečných nepřímých důkazů, o které se opřela Komise při přijetí závěru, že tato společnost vykonávala rozhodující vliv na svou dceřinou společnost. Tribunál v rámci svého posouzení důkazů, které mu byly předloženy, mohl legitimně zdůraznit důkazní sílu, kterou bylo podle něj vhodné připsat nepřímému důkazu, který Komise vyvodila z překrývání řídících orgánů obou společností, aniž toto posouzení měnilo základ odpovědnosti, která byla přičtena navrhovatelce.

24 Za těchto podmínek navrhovatelka nemůže tvrdit, že nemohla vykonat své právo na obhajobu proti přičtení nové odpovědnosti k její tíži.

25 Z výše uvedených úvah vyplývá, že důvod uplatněný navrhovatelkou na podporu jejího kasačního opravného prostředku musí být zamítnut.

K důvodu kasačního opravného prostředku uplatněnému podpůrně

Argumentace účastnic řízení

26 Navrhovatelka uvádí, že nesprávné právní posouzení, kterého se Tribunál dopustil, když rozhodl na základě důvodů, které účastníci sporu neuvedli, vedlo k nedostatečnému posouzení tvrzení, která navrhovatelka skutečně uvedla v žalobě, takže úvaha v napadeném rozsudku je stižena nesoudržností a nedostatkem odůvodnění.

27 Podle navrhovatelky, jelikož Komise v jejím případě neodkázala na žádnou domněnku, podle které je mateřská společnost odpovědná za chování své dceřiné společnosti, jediným důkazem uvedeným k prokázání jejího vlivu na dceřinou společnost, kromě její účasti na kapitálu této společnosti, byla částečná totožnost vedoucích pracovníků zasedajících ve správních radách obou společností. Před Tribunálem navrhovatelka uvedla, že tento důkaz není dostatečný, a opřela se o další důvody, aby vyvrátila odpovědnost, která jí byla přičtena v rámci kartelové dohody. Tribunál však tyto argumenty vůbec neposoudil.

28 Podle Komise tento důvod kasačního opravného prostředku uplatněný podpůrně není opodstatněný.

Závěry Soudního dvora

29 Úvodem je třeba konstatovat, že důvod kasačního opravného prostředku uplatněný navrhovatelkou podpůrně vychází z nesprávného předpokladu, podle kterého se Komise ve sporném rozhodnutí neopřela o domněnku rozhodujícího vlivu mateřské společnosti na dceřinou společnost, jejíž kapitál úplně nebo téměř úplně vlastní. Jak vyplývá z bodů 16 až 19 tohoto rozsudku, tento předpoklad je nesprávný.

30 Kromě toho z bodů 20 až 22 tohoto rozsudku vyplývá, že v rozporu s tvrzením navrhovatelky nejsou v odůvodnění napadeného rozsudku, pokud jde o přezkum argumentů uplatněných navrhovatelkou k vyvrácení domněnky, podle které vykonávala rozhodující vliv na svou dceřinou společnost, žádné nesoudržnosti.

31 V rozsahu, v němž navrhovatelka tvrdí v rámci svého podpůrného důvodu, že Tribunál nesplnil svou povinnost odůvodnění tím, že nereagoval na každý její argument, který uvedla k vyvrácení domněnky skutečného výkonu rozhodujícího vlivu, je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury Soudního dvora povinnost uvést odůvodnění rozsudků, která Tribunál zavazuje na základě článku 36 a čl. 53 prvního pododstavce statutu Soudního dvora Evropské unie, neukládá Tribunálu povinnost poskytovat vysvětlení, ve kterém by se vyčerpávajícím způsobem postupně zabýval každým argumentem uvedeným účastníky sporu (rozsudek Groupe Gascogne v. Komise, EU:C:2013:770, bod 37).

32 Tribunál přezkoumal argumentaci navrhovatelky v bodech 36 a 37 napadeného rozsudku. I když zamítnutí některých z těchto argumentů, jako těch, které vycházely z povahy průmyslových činností obou společností, jejich hospodářské hodnoty, zaměstnávání externích pracovníků a použití španělského práva obchodních společností, bylo odůvodněno jen stručně, nic to nemění na tom, že toto odůvodnění je dostatečné k tomu, aby umožnilo navrhovatelce seznámit se s důvody, ze kterých Tribunál vycházel. Z uvedených bodů totiž vyplývá, že Tribunál rozhodl, že tyto skutečnosti nemohly zpochybnit důkazní sílu skutečností, jako je úloha nejvyšších vedoucích pracovníků navrhovatelky ve fungování obou společností a praktické účinky velmi podobného složení jejich správních rad, které Komise uvedla na podporu domněnky, podle které vzhledem k tomu, že téměř veškerý kapitál společnosti ASPLA vlastnila navrhovatelka, bylo možné předpokládat, že vykonávala rozhodující vliv na svou dceřinou společnost.

33 V rozsahu, v němž chce navrhovatelka zpochybnit posouzení Tribunálu ohledně skutečností a důkazů, které mu byly předloženy, stačí připomenout, že pokud se nejedná o případy nedodržení pravidel v oblasti důkazního břemene a zajišťování důkazů a zkreslení uvedených písemností, nepředstavuje takové posouzení právní otázku, která by jako taková podléhala přezkumu Soudního dvora v řízení o kasačním opravném prostředku (rozsudek FLSmidth v. Komise, C-238/12 P, EU:C:2014, bod 31 a citovaná judikatura).

34 S ohledem na výše uvedené úvahy musí být zamítnut důvod kasačního opravného prostředku uplatněný navrhovatelkou podpůrně.

35 Vzhledem k tomu, že žádný z obou důvodů uplatňovaných navrhovatelkou na podporu jejího kasačního opravného prostředku nemůže být přijat, musí být tento kasační opravný prostředek zamítnut.

K nákladům řízení

36 Podle čl. 184 odst. 2 jednacího řádu rozhodne Soudní dvůr o nákladech řízení, není-li kasační opravný prostředek opodstatněný.

37 Podle čl. 138 odst. 1 stejného jednacího řádu, který se použije na základě čl. 184 odst. 1 jednacího řádu na řízení o kasačním opravném prostředku, se účastníku řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval. Vzhledem k tomu, že Komise požadovala náhradu nákladů řízení a navrhovatelka neměla ve věci úspěch, je důvodné jí uložit, že ponese vlastní náklady řízení a nahradí rovněž náklady řízení vynaložené Komisí v rámci tohoto kasačního opravného prostředku.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (šestý senát) rozhodl takto:

1) Kasační opravný prostředek se zamítá.

2) Společnosti Armando Álvarez SA se ukládá náhrada nákladů tohoto řízení o kasačním opravném prostředku.

Podpisy.